

Друштво за унапријеђење политичке, културне и привредно-економске
сарадње Црне Горе, Републике Србије и Републике Српске

Подгорица, Црна Гора

Савјет Европе

Одбор за правна питања и људска права Парламентарне скупштине Савјета
Европе

Поштовани,

Високо цијенећи важну улогу и изузетан допринос Парламентарне скупштине Савјета Европе промоцији људских права, слободни смо да Вам као члану Одбора за правна питања и људска права укажемо на драстично повећање обима дискриминације и нетолеранције према припадницима српског народа у Црној Гори и православним вјерницима Српске православне цркве у тој држави. Дискриминација и нетолеранција према припадницима српског народа у Црној Гори и вјерницима Српске православне цркве пријете да ескалирају у отворене облике насиља и угрозе опстанак тих заједница. Молимо вас да размотрите материјал који је у прилогу овог мејла и да као члан Одбора иницирате хитну расправу о положају српског народа и вјерника Српске православне цркве у Црној Гори у оквиру Одбора и Парламентарне скупштине.

Друштво за унапријеђење политичке, културне и привредно-економске
сарадње Црне Горе, Републике Србије и Републике Српске

Подгорица, Црна Гора

Савјет Европе

Одбор за правна питања и људска права Парламентарне скупштине Савјета
Европе

На самом почетку нашег прилога жељели бисмо да Вашу пажњу усмјеримо на неколико, по нашем мишљењу, изузетно важних чињеница у чијем контексту би се могле сагледати информације које ћемо Вам пружити у овом тексту.

Црна Гора је током своје вишевијековне историје као средњовјековна независна држава, затим као аутономна област у саставу Отоманске империје и као суверена и независна држава која је своју независност стекла 1878. сматрана српском државом. Перцепција Црне Горе као српске државе није била последица искључиво међународних односа и схватања међународних чинилаца, већ је проистицала из опредјељења и саморазумијевања огромне већине становника Црне Горе и носилаца највиших власти у том периоду. Краљевина Црна Гора се 1918. ујединила са Краљевином Србијом и тако уједињене су ушле у састав Краљевине Срба Хрвата и Словенаца. Од 1918. до 2006. Црна Гора и Србија биле су увијек у оквиру исте државе која је мијењала своју уставну структуру – док је Краљевина СХС (касније названа Краљевина Југославија) била унитарна држава, дотле је послератна Југославија била федерација у којој је Црна Гора све до последње државне заједнице Србија и Црна Гора имала статус федералне јединице.

Имајући у виду такво историјско наслеђе, не чуди што су везе између српског и црногорског народа изузетно јаке и што се огледају у преклапању у значајном броју елемената идентитета (заједничко духовно и културно наслеђе, лингвистички посматрано исти језик којим се без каквог проблема споразумијевају сви припадници оба народа, иста вјероисповијест и припадност истој цркви – Српској православној цркви, итд), тако да се неријетко припадност једној или другој групи од стране њихових припадника

прије разумије у контексту регионалне, него националне или етничке, вјерске и језичке припадности.

Без икакве намјере да као организација цивилног друштва заговарамо ускраћивање права било ком лицу да слободно припада било којој националној или етничкој, вјерској и језичкој групи и да се, у том смислу, слободно самоидентификује, као и да негирамо права групама чији чланови сматрају да дијеле заједничке карактеристике културе, религије или језика, слободни смо да Вашој пажњи укажемо и на чињеницу да је управо због изложеног историјског наслеђа у Црној Гори, изузетно тешко утврдити које групе лица која сматрају да дијеле заједничке карактеристике културе, религије или језика, или комбинације тих елемената, имају статус мањина. Наиме, у реалности друштвеног живота нити једна од таквих група не чини апсолутну већину, па тиме ни мање од половине укупног становништва у Црној Гори.

Као илустрацију нашег става наводимо податке о званичним резултатима два последња пописа становништва у Црној Гори у погледу броја лица која припадају црногорском и српском народу и која су говорници црногорског и српског језика, а за које смо истакли да постоји значајно преклапање идентитета и суштинска истовјетност језика.

Табела 1: Број припадника српског и црногорског народа

Година	Број припадника	
	Српског народа	Црногорског народа
2003.	198.414 (31,99%)	267.669 (43,16%)
2011.	178.110 (28,73%)	278.865 (44,98%)

Табела 2: број говорника српског и црногорског језика

Година	Број говорника	
	Српског језика	Црногорског језика
2003.	393.740 (63,49%)	136.208 (21,96%)
2011.	265.895 (42,88%)	229.251 (36,97%)

Асимилација и дискриминација српског народа и говорника српског језика на које Вам овом приликом скрећемо пажњу имају системски карактер и дубоко су укоријењене управо у смишљено недоследном законодавном

регулисању појма мањина, а операционализују се посредством политике власти која дистинкцију између различитих група спроводи не у циљу лакшег остваривања права, већ управо у циљу негирања свих права која би припадници различитих група, а нарочито српског народа, требало да уживају.

Устав Црне Горе усвојен по стицању независности 2007. у Преамбули истиче да се тај акт доноси, између осталог, полазећи од одлучности припадника народа и националних мањина које живе у Црној Гори (при чему се наводе Црногорци, Срби, Бошњаци, Албанци, Муслимани, Хрвати и други) да су, као слободни и равноправни грађани, привржени демократској и грађанској Црној Гори. Такво одређење, осим што афирмише демократске и грађанске вриједности чему се ништа не може замјерити, ипак упућује на постојање већег броја *народа за које није наведено да су мањински*, као и на разлику између *народа и националних мањина* које живе у Црној Гори, при чему ниједна од наведених група (Црногорци, Срби, Бошњаци, Албанци, Муслимани, Хрвати и други) није сврстана ни у једну од тих категорија. Такво сврставање није извршено ни Законом о мањинским правима и слободама. С друге стране, према члану 2. тог Закона, мањински народи и друге мањинске националне заједнице, су свака група држављана Црне Горе, бројчано мања од осталог преовлађујућег становништва, која има заједничке етничке, вјерске или језичке карактеристике, различите од осталог становништва, историјски је везана за Црну Гору и мотивисана је жељом за исказивањем и очувањем националног, етничког, културног, језичког и вјерског идентитета. Спомињање *преовлађујућег становништва* у изложеној формулацији које није одређено, заправо је омогућило да се као мањински народи и друге мањинске националне заједнице (примјетан је изостанак употребе појма националне мањине) одреде све групе становника које нису Црногорци, иако, као што је истакнуто, нити неке од тих група заиста представљају мањину (штавише, у погледу групе говорника српског језика ријеч је о релативној већини!), нити су Црногорци и говорници црногорског језика изразито преовлађујуће становништво. Штавише, упркос уставном одређењу из кога проистиче да у Црној Гори у правно релевантном смислу постоји већи број народа, изложена формулација из Закона о мањинским правима и слободама, као и остале одредбе тог Закона, су у погледу правног статуса изједначиле све такве „мањинске“ народе и националне мањине.

Изложено смишљено недоследно законодавно регулисање појма мањина има за директну последицу онемогућавање припадницима српског народа и говорницима српског језика да дијеле заједничке карактеристике културе, религије и језика, јер се управо на рачун српског народа и говорника српског језика арбитрарним, асимилаторним и дискриминаторним мјерама власти форсира државно креирање црногорског идентитета и претварање свих осталих група у мањине чији правни положај није до краја дефинисан.

То је најприје уочљиво у погледу истискивања српског језика из јавне сфере, као и излагање тог језика којим не говоре само припадници српског народа у Црној Гори, већ и велики број припадника црногорског народа, невјероватној системској асимилацији и прогону, а његових говорника дискриминацији. Најприје би у том смислу требало истаћи да је доношењем Устава 2007. црногорски језик који до тада никада није имао тај назив, нити карактер посебног језика, проглашен за „службени језик“. Међутим сама чињеница уставноправног креирања посебног „црногорског језика“ који је у основи, лингвистички посматрано, исти језик као и српски, у унутрашњем правном поретку Црне Горе је створила правни основ за наведену асимилацију коју насилно спроводе државне институције и недозвољену дискриминацију припадника српског народа и говорника српског језика нарочито у области образовања. Ево и на који начин.

Назив основног наставног предмета је Црногорски-српски, босански, хрватски језик и књижевност. Проблем таквих одређења и њихов суштински дискриминаторски и асимилаторски карактер састоје се у следећем. Најприје, за потребе одвијања цјелокупне наставе, дакле наставе свих предмета, црногорски језик се сматра посебним језиком, са позивањем на његов, уставноправно посматрано, службени карактер, док се, са друге стране, само учење тог „језика“, због исте лингвистичке основе, одвија заједно са српским (и хрватским и босанским језиком), чиме се онемогућава изучавање тих језика и чини њихова асимилација. То је видљиво нарочито на основу јавно важећег образовног програма за опште образовање у којем, осим у називу предмета (црногорски-српски, босански, хрватски), више нема спомена српског, али ни других језика. Такође, у програму за тај предмет, као једна од његових намјена, изричито се наводи да се „кроз наставу Црногорскога језика и књижевности ученик/ученица развија као самостална, слободна,

креативна и културна личност, *свјесна својега личног и националног идентитета*“!!! Дакле, свим ученицима који похађају тај предмет се намеће црногорски национални идентитет! Штавише, уџбеници за тај предмет припремају се искључиво на основу црногорске варијанте језика, тачније на основу административно усвојеног правописа и рјечника. Званични назив уџбеника је “Црногорски језик и књижевност“. У правопис новог црногорског језика, 2009. године, додата су два нова слова која морају да уче сви ученици, па и припадници српског народа и говорници српског језика. Да је то тако рјечито свједочи догађај који се одиграо током љета 2019. када су аутори уџбеника за средње школе, након најаве Завода за уџбенике да ће се на корицама истакнути назив предмета Црногорски-српски, босански, хрватски језик и књижевност јасно истакли да су они рукопис припремили под називом Црногорски језик и да не дају своју сагласност да се он штампа под називом Црногорски-српски, босански, хрватски језик!

Дакле, умјесто да се у потпуности уважи иста лингвистичка основа црногорског и српског језика, заправо чињеница да је ријеч о истом језику, административним путем, на штету српског језика, креиран је нови језик који је добио службени карактер чиме је омогућено да се цјелокупна настава у јавним школама одвија на том језику, а онда је, позивањем на исту лингвистичку основу са српским језиком један од предмета у оквиру образовног процеса именован као Црногорски-српски, босански, хрватски језик и књижевност, при чему су кроз образовни програм за тај предмет наметнути црногорски национални идентитет, култура и језик и оним ученицима којима је матерњи језик српски. На тај начин, у потпуности су онемогућени како неговање српског језика, тако и настава на том језику, а тиме и очување националног идентитета говорника српског језика!

Штавише, истискивање српског језика, а тиме и српског идентитета, присутно је и у другим сферама друштвеног живота. Управо због смишљених и тенденциозних нејасноћа које у погледу дистинкције и значаја различитих категорија мањина постоје у правном поретку Црне Горе, нису обезбијеђени ни услови који би требало да омогуће употребу српског језика и ћириличног писма у односима између припадника српског народа и говорника српског језика и административних органа. Иако је Уставом зајамчена равноправност латинице и ћирилице, употреба ћирилице као писма српског језика је занемарљива.

Имајући у виду да српски језик и ћирилица представљају важне сегменте културног наслеђа српског народа, јасно је да власти Црне Горе, смишљено и тенденциозно дискриминаторно онемогућавају припадницима српског народа да дијеле заједничке културне карактеристике. У области образовања нема адекватних мјера посредством којих би се његовала култура, историја и вјера припадника српског народа у Црној Гори. Осим описаног истискивања српског језика из образовног процеса, требало би указати и да у Црној Гори нема интеркултуралних садржаја који би у адекватној мјери изражавали културу, језик и вјеру српског народа у тој држави, као и допринос српског народа стварању црногорске државе. Штавише, не само да таквих садржаја нема, већ се српски народ често у уџбеницима представља као реметилачки и антидржавни елемент. Одређени уџбеници историје за основне и средње школе препуни су фалсификата и говора мржње и у њима су Срби представљени као вишевијековни окупатори Црне Горе – још од средњовјековног немањићког периода (иако тада Црна Гора већину времена није постојала као самостална држава), а Србија као вијековни рушилачки и реметилачки фактор на Балкану која је 1918. „окупирала Црну Гору и извршила њену анексију“, и која је током читаве своје историје против свих својих сусједа „водила сурове и кржаве освајачке ратове“. Из читанки за основне и средње школе, односно из наставних програма за предмет Црногорски-српски, босански, хрватски језик и књижевност избачени су скоро сви српски писци чиме образовни систем у Црној Гори у значајној мјери одудара од препорука релевантних међународних тијела према којима би у оквиру тог система „требало развијати и подучавати општи обавезни наставни план [...] који укључује подучавање о историји, религијама, културама, традицијама и доприносима како мањинских тако и већинских група унутар државе“. Посебан вид обрачуна са традицијом и културним наслеђем српског народа у Црној Гори чини негирање употребе његових националних симбола. Наиме, у Црној Гори је било више примјера насилног полицијског уклањања српских националних симбола, па чак и лишавања слободе лица која су их јавно истицала, а да, притом, уопште није било ријечи о симболима који су идентични државним симболима Републике Србије, или симболима Републике Српске у оквиру БиХ. Да парадокс буде већи, а што само потврђује намјеру асимилације српског народа у Црној Гори, у многим

случајевима ријеч је било о истицању симбола који су били идентични некада важећим симболима државе Црне Горе.

Смишљене нејасноће и недоследности које у погледу дистинкције мањина постоје у правном поретку Црне Горе и њихова дискриминаторна злоупотреба свој врхунац су доживеле последњих мјесеци у вези са доношењем контроверзног Закона о слободи вјероисповијести или увјерења и правном положају вјерских заједница. Наиме, власти Црне Горе које, као што је на више мјеста у овом тексту наведено, настоје да српски народ и српски језик представе као мањинске, без јасно дефинисаног правног положаја, ту злоупотребу проширују реториком према којој су епархије СПЦ које постоје у Црној Гори, а које окупљају православне вјернике различитих националности, при чему православни вјерници чине већину становништва ЦГ, заправо српске у етничком смислу, те, као такве, наметнуте споља и суштински антидржавне у својој дјелатности! Посебно је у том смислу илустративна изјава председника Црне Горе који је на конгресу владајуће партије (ДПС) с почетка јуна мјесеца 2019. истакао како је наступио моменат за аутокефалност црногорске цркве коју би требало успоставити *по сваку цијену*. Осим што је такво државно мијешање у аутономни положај цркава и вјерских заједница недопустиво са становишта свих међународних стандарда људских права и основних слобода, нарочито у држави која је према свом Уставу секуларна и у којој постоји одвојеност државе и вјерских организација, посебно забрињава чињеница што је председник државе најавио успостављање такве тзв. ЦПЦ на штету епархија СПЦ у ЦГ.

Суштина таквих залагања и покушаја државног стварања нове државне православне црквене организације која би окупила припаднике црногорског народа, између осталог, се огледа и у насилном свођењу СПЦ искључиво на црквену организацију српског народа, па тиме и мањинску црквену организацију. Колико су власти ЦГ у томе одлучне свједочи и дискриминаторно рјешење из новоусвојеног Закона о слободи вјероисповијести или увјерења и правном положају вјерских заједница из 2019. којим се предвиђа лишавање правног субјективитета епархија СПЦ у ЦГ од којих неке постоје већ осам вјекова и којим се прописује државно одузимање свих вјерских објеката и земљишта за које не постоје докази о праву својине вјерских заједница, а који су изграђени или прибављени из јавних прихода или заједничким улагањем грађана прије 1918. и уједињења

Црне Горе са Србијом и стварања заједничке јужнословенске државе. Осим што уноси изузетну дозу правне несигурности, јер, у условима када катастарских књига није било, није могуће обезбиједити доказе о власништву за вјерске објекте старе више вјекова, Закон таквим рјешењем непосредно крши права нарочито епархија СПЦ у ЦГ, јер је осталим црквама и вјерским заједницама које традиционално дјелују у ЦГ, а које са државом имају закључене споразуме, тим споразумима загарантовано власништво над њиховом имовином. Напомињемо да су власти Црне Горе годинама избјегавале да са епархијама СПЦ у ЦГ које су јасно изражавале интерес и добру вољу закључе споразум истовјетне садржине који је закључен с другим црквама и вјерским заједницама. Све је то довело до масовних мирних литија вјерника које су тренутно обустављене због епидемије вируса корона.

Забилежен је велики број случајева отпуштања наставника који су се противили државном стварању посебног језика, из Војске Црне Горе се масовно отпуштају лица која се изјашњавају да им је национална припадност српска, врше се прогони и хапшења свештеника СПЦ, а епидемиолошке мјере успостављене у циљу превенције ширења вируса корона се злоупотребљавају у циљу онемогућавања вршења вјерских обреда од стране свештеника СПЦ.

Колике су размјере институционалног онемогућавања не само развијања, већ ни одржавања културе српског народа у Црној Гори рјечито свједоче подаци да у последњих 20 година у Црногорску академију наука и умјетности није изабран ниједан научник или умјетник припадник српског народа, као и да ниједан припадник српског народа није добио статус „истакнутог културног ствараоца“ који додјељује Министарство културе Црне Горе.

Примјера ради, градоначелник Подгорице је у јулу 2015. године донио одлуку „о бесплатној подјели уџбеника за дјецу уписану у први разред основне школе на територији Подгорице која ће похађати наставу на црногорском или албанском језику“. За дјецу која су се изјаснила да им је матерњи језик српски и да желе да похађају наставу на српском језику није била предвиђена бесплатна подјела уџбеника, што је тешка дискриминација дјеце на основу језичке припадности.

Потребно је истаћи да се у претходном периоду значајно повећао говор мржње који је усмјерен према српском народу и вјерницима Српске

православне цркве у Црној Гори. Посебно забрињава чињеница да су протагонисти таквог говора мржње били високо ранжирани државни службеници, чланови владајуће политичке странке, а неријетко и носиоци највиших државних функција и то управо у жеку припреме и најаве усвајања дискриминаторног Закона о слободи вјероисповијести или увјерења и правном положају вјерских заједница, а што је довело и до озбиљних испада и угрожавања безбједности припадника српског народа у Црној Гори.

Тако је у мају 2019. у једној основној школи у Подгорици дјевојчица од 15 година тукла своје вршњакиње српске националности у разреду, стављала им нож под грло, дијелила фашистичке летке, славила НДХ и пјевала усташке пјесме. Надлежне школске власти нису реаговале, а власт је оштрицу критике усмјерила на медије који су ту вијест пренели.

У јуну 2019. савјетница амбасадора Црне Горе у Анкари, на фејсбуку је написала да би требало запалити храм у Подгорици и сва „говеда“ која су се тамо окупила на протестном скупу против дискриминаторског Закона о слободи вјероисповијести. Због тога је кажњена са 600 евра, а казну су јој платили тројица амбасадора Црне Горе, солидарисући се на тај начин са њом и с њеним говором мржње.

У јуну 2019. глумац Црногорског народног позоришта и активиста владајућег ДПС-а на свом фејсбук профилу је извријеђао Србе које је назвао издајницима, потурицама, смећарима и адолесцентима, а све је „зачинио“ најогавнијим псовкама.

У децембру 2019. службеница Министарства унутрашњих послова, начелница Дирекције за азил у Директорату за грађанска стања и личне исправе, на фејсбуку је изврјеђала вјернике и црквене великодостојнике Српске православне цркве који су се окупили на сабору у Никшићу. Тих дана салве увреда на рачун вјерника Српске православне цркве упутила је и службеница Директората за ванредне ситуације МУП-а Црне Горе.

Син једног истакнутог функционера владајуће партије ДПС-а из Бијелог Поља је на свом фејсбук профилу изврјеђао Србе и православне вјернике написавши да би их радо „газио хамером“.

Један адвокат са Цетиња и активиста тзв. Црногорске православне цркве је у интервјуу Дневним новинама од 17.12.2019. позвао на хитно протјеривање митрополита Митрополије црногорско-приморске Српске

православне цркве Амфилохија оптуживши Српску православну цркву и српски народ за антидржавну дјелатност.

Веома драстичан примјер говора мржње представља текст уредника дневног листа Побједа, од 13. децембра 2019. под насловом „Мирис костију, задах мржње“ у коме је подвргао најпримитивнијем изругивању мошти Светог Василија Острошког и уопште култ хришћанских светитеља, што је један од најбласфемичнијих написа икад објављених на просторима Црне Горе. Читав текст је интониран против Српске православне цркве и њених вјерника у Црној Гори.

Ситуација у погледу употребе српског језика и учешћа припадника српског народа у медијима је далеко од задовољавајуће и сугерише постојање дискриминације и у тој области друштвеног живота. Немали број европских институција оцијениле су да је слобода медија у Црној Гори више него забрињавајућа, наводећи бројне примјере од убиства главног и одговорног уредника листа „Дан“ Душка Јовановића до недавног хапшења три уредника црногорских портала. У том смислу, важно је истаћи да српског писма – ћирилице нема на јавном сервису, а да сви представници српских медија у Црној Гори истичу свој веома лош положај.

Имајући у виду чињеницу да према резултатима пописа становништва из 2011. српски језик говори 265.895 лица, или 42,88% становништва Црне Горе, потпуно невјероватно и веома забрињавајуће дјелује чињеница да је од 86.109 поднесених захтјева за издавање личне карте у 2018. у само 3.131 случајева захтјевано да се име и презиме унесу на српском језику, као и да је од укупно 76.616 захтјева за издавање пасоша у истом периоду само у 1.784 случајева захтјевано да се име и презиме унесе на српском језику!!

Штавише, од 141 органа који су доставили податке о укупном броју запослених и на основу 13.900 упитника, од чега је 11.571 или 67,14% укупно достављених и попуњених упитника, национална структура запослених указује на забрињавајућу подзаступљеност припадника српског народа (бројчано и процентуално) у свих 141 органа. Од укупног броја запослених Срба је 1301 или 11,24%. У државним органима и органима државне управе међу запосленима Срба је само 497 или 7,30%. Према истом истраживању, у осталим органима на које се примјењује Закон о државним службеницима и намјештеницима запослених који су се изјаснили као Срби је 45 или 9,74%.

На достављени упитник о националној припадности од 3858 запослених у Управи Полиције, на упитник је одговорило 3377 запослених или 87,53%, од чега се као Срби изјаснило 223 запослених што чини невјероватно мали проценат од 6,60% запослених у полицији.

Посебно је важно истаћи да од 24 члана Владе Црне Горе нема нити једног Србина, иако су 8 чланова припадници мањинских народа. Дакле, Срби, иако према званичним статистичким подацима представљају највећи народ после Црногораца немају нити једног представника у Влади, а дискриминисани су и у односу на припаднике других народа који партиципирају у извршној власти у Црној Гори.

Тако, у Служби председника Републике међу 15 запослених уопште нема Срба. Истовјетна је ситуација и у институцији Заштитника људских права и слобода у којој од 18 запослених такође нема Срба. У Управи за кадрове међу 34 запослених такође уопште нема Срба. Срба нема ни међу 21 лицем запосленим у Генералном секретаријату Владе Црне Горе. Ни једног Србина нема ни у Министарству правде, Министарству рада и социјалног старања, као ни у Министарству науке. У осталим министарствима учешће Срба међу запосленима је занемарљиво. Тако, у Министарству културе од 34 запослена лица само једно је српске националности, у Министарству саобраћаја од 18 запослених један је српске националности, у Министарству одбране међу 184 запослених 14 лица су српске националности, у Министарству спољних послова од 63 запослених једно лице је српске националности, у Министарству за људска и мањинска права од 15 запослених једно лице је српске националности, у Министарству здравља од 42 запослених једно лице је српске националности, у Министарству економије међу 89 запослених лица 4 су српске националности, док је у Министарству финансија 10 Срба међу 125 запослених.

Занемарљива заступљеност Срба постоји и у другим важним државним институцијама. У Државној ревизорској институцији међу 44 запослена лица 3 су Срби. У Уставном суду од 32 запослених 1 је Србин. Срба уопште нема ни у вишим судским инстанцама. Тако, међу 46 запослених лица у Врховном суду нема Срба, а истовјетна ситуација је и међу 21 запосленим у Управном суду, међу 27 запослених у Апелационом суду и међу 22 запослених у Вијећу

за прекршаје. Само је у Привредном суду од 39 запослених лица једно лице српске националности.

Број Срба се у међувремену, од спровођења наведеног истраживања на које се позива Трећи државни извјештај Црне Горе, у појединим органима власти додатно смањио.

Тако је посебну забринутост међу припадницима српског народа у Црној Гори изазвало отпуштање 22 припадника Војске Црне Горе који су из службе отпуштени одлуком министра одбране, а који су се изјашњавали као Срби. Та лица су из службе отпуштена упркос чињеници да су имали позитивна мишљења старјешина и да су високо оцјењена (међу њима је и лице које је било најбоље у својој генерацији). Заштитник људских права и слобода је 26. децембра поводом притужбе за кршење права стао на становиште да је у том случају ријеч о дискриминацији. Посебну забринутост у том смислу изазива чињеница да је поводом отпуштања тих лица ресорни министар одбране изјавио да је одлука о отпуштању тих лица донесена у координацији са обавјештајним структурама Црне Горе, док је Директорат за људске ресурсе саопштио да отпуштени „не заслужују да буду дио одбрамбеног система Црне Горе“, а што нема никаквог упоришта у закону.

Штавише, поједини опозициони политички прваци који су посланици у Скупштини Црне Горе и који континуирано указују на дискриминацију Срба у Црној Гори су изложени правом државном прогону. Дана 28.марта 2019. након двије године суђења окончан је првостепени судски процес за наводни покушај државног удара на дан парламентарних избора 2016. године. Судско вијеће Вишег суда у Подгорици прогласило је све оптужене за случај тероризма на изборни дан 2016. кривим. Вође опозиционог Демократског фронта Андрију Мандића и Милана Кнежевића Вијеће је осудило на по пет година затвора. Током процеса одржано је преко 200 рочишта, а извођење доказа и нуђење слободе за пристанак на сарадњу и свједочење против осталих оптужених су бациле сјенку на законитост читавог процеса. Штавише, крунски сведок је након свог бијега из Црне Горе оповргао своје свједочење.

Циљ овог екстензивног обраћања није искључиво потреба да као организација цивилног друштва скренемо Вашу пажњу на очигледно и узнемиравајуће кршење права српског народа и Српске православне цркве у Црној Гори. Напротив, настојали смо и да истакнемо да су у Црној Гори у

којој се веома тешко једнозначно може одредити ко чини већину, а ко мањину, вјерници СПЦ апсолутна већина становништва, да су говорници српског језика релативна већина становништва, док су припадници српског народа, после етничких Црногораца који су релативна етничка већина, најбројнији народ. Стојимо на становишту да доследно поштовање националних, вјерских и језичких права у држави обезбјеђује њен демократски карактер. Примјери које смо били слободни да Вам у овом допису изложимо, по нашем мишљењу, нажалост и у драстичној мјери указују да власти Црне Горе немају такав капацитет и да се ни на који начин не могу сматрати демократским.

Подгорица,

Директор

06.07.2020.

Владислав Бојовић